PLZEŇSKÝ KRAJ
www.plzensky-kraj.cz

PLZEŇSKÝ KRAJ

11/26
listopad 2026
ročník XXIV

Hokejové fanoušky čeká mimořádná událost
více na straně 3

Změny jízdních řádů od 13. prosince
více na straně 5

Užijte si advent v Plzeňském kraji
více na straně 10–11

Miroslav Lízal: Každý kovář musí mít velké srdce a silnou vůli

více na straně 8–9

Medaile pro olympiádu navrhli a vyrobili studenti krajské školy v Oselcích

Unikátní medaile pro zimní Olympiádu dětí a mládeže, kterou v lednu 2027 hostí Plzeňský kraj, vznikaly pod rukama studentů krajské školy v Oselcích. Ručně kovaných medailí ve tvaru hranic kraje žáci SŠ a ZŠ Oselce vyrobili celkem 450 a pro každou z nich připravili také dřevěnou krabičku s vygravírovanými znaky. „Zadání bylo otevřené. Studenti mohli při návrhu medaile popustit uzdu vlastní fantazii a inspirovat se podle svého uvážení. V rámci výtvarné přípravy tak vznikly desítky různých návrhů," popisuje učitel odborného výcviku **Jakub Stulík**. Nakonec zvítězil návrh, který kopíruje tvar Plzeňského kraje. Podílel se na něm kolektiv čtyřiceti studentů druhého a třetího ročníku oboru umělecký kovář. Studenti vyrobili z nerezové oceli tři různě barevné varianty medailí – zlatou, stříbrnou a bronzovou. Samotný tvar Plzeňského kraje vznikl pomocí laseru. Okraj každého kusu ale studenti ručně kovali. Laserem se na medaili vypaluje také znak Českého olympijského výboru a znak Plzeňského kraje. Pod rukama studentů vznikly i krabičky na medaile.

Absolventka školy Kateřina Slámová ukazuje řemeslo v Dobřívě

Nechtěla skončit u kancelářské práce, a tak hledala rukodělný obor. V Oselcích vystudovala uměleckou kovařinu (2016–2020) a posléze i uměleckou truhlařinu (2020–2022). Nyní absolventka Střední školy Oselce působí v unikátní technické památce v Dobřívě a je hrdá na to, že může toto krásné řemeslo šířit dál.

Jako kovářka už šestým rokem působíte na Vodním hamru Dobřív...
Každoročně mám na hamru, který je v provozu od dubna do října, sezónní brigádu. Ve volném čase se pak snažím zařídit si vlastní kovárnu.

Co ukazujete návštěvníkům v Dobřívě?
Jak funguje historická kovárna, kde je vše poháněno vodní silou. Vyrábíme menší předměty na prodej, jako jsou podkovičky, lžíce na boty, otvíráky atd. Několikrát do roka pořádáme akce pro širší veřejnost, abychom připomínali a oživovali stará řemesla.

Na co jste jako kovářka hrdá?
Na to, že mohu být kovářkou a šířit povědomí o tomto řemesle, které nevymírá a má pořád svou krásu a hodnotu. Každý výrobek je originální dílo, které si zaslouží obdiv. Také jsem hrdá na to, že mohu být součástí kovářské komunity. Jsou to skvělí a milí lidé, kteří se rádi podělí o své zkušenosti. Že z obyčejného kusu kovu mohou vzniknout neobyčejné věci. Každý nový výrobek je svým způsobem výzva. A ten krásný pocit, když se dílo podaří, a následná radost obdarovaného... To je k nezaplacení.

Je práce kovářky vhodná i pro ženy?
Spousta lidí by řekla, že není. Že je to těžká práce a něžné pohlaví se na ni nehodí. Potkávám v práci denně lidi, kteří říkají, že ženu kovářku ještě nikdy neviděli a že je to pro ženu určitě těžké. Ale myslím, že tato práce je vhodná i pro ženy. Neříkám, že je to lehká práce, ale tělo se dá vytrénovat a zvykne si. Když je vůle, jde spousta věcí.

- Historie Střední školy Oselce se datuje od roku 1950, kdy byly v oseleckém zámečku umístěny takzvané „státní pracovní zálohy", které byly orientovány na zemědělskou výrobu.
- Prvním učebním oborem byl dvouletý „Opravář traktorů". V roce 1954 se nabídka rozrostla o dva nové učební obory, a to o Kováře – podkováře a Koláře. Každým rokem opustilo brány učiliště okolo třiceti vyučených kovářů.
- V současnosti má střední škola 235 žáků, obor Uměleckořemeslné zpracování kovů aktuálně studuje 30 žáků.

Každý kovář musí mít velké srdce a silnou vůli, říká Miroslav Lízal

text: **Martina Hradecká**
foto: **Jindra Radová**

Vystudoval Střední školu v Oselcích, kde se naučil své řemeslo. Kovářem chtěl být už od dětství, za svým snem si šel a teď se tímto zajímavým řemeslem dobře živí. Výrobky, které mu vznikají pod rukama, dělají radost nejen jemu, ale i ostatním. Můžete je vidět v různých objektech a památkách. A jak tento 28letý kovář říká, když člověk ví, kam a čím udeřit, tak to teče pod rukama. Jaká byla jeho cesta k vlastní dílně, co musí umět každý kovář a co je na tomto řemeslu nejkrásnější? Nejen na to odpovídá Miroslav Lízal z Plzně, který pracuje s kolegou v kovářské dílně ve Městě Touškově.

K tomuto řemeslu vás přivedli rodiče, nebo jste chtěl být kovářem už jako dítě?
Vlastně tak trochu obojí. Táta je automechanik, takže jsem v dílně jako malý trávil hodně času. Ale auta mě moc nechytla. A příbuzní z Moravy mě jednou vzali na takový den řemesel pro děti, který se konal v barokní kovárně v Těšanech. To je na Moravě památka UNESCO, která dnes spadá pod Technické muzeum v Brně. Tam jsem si vlastně poprvé zkusil kovařinu a od té doby jsem věděl, že chci být kovář.

Kolik vám bylo?
Bylo mi 11 let, bylo to někdy v páté třídě.

A pamatujete si, co vás v 11 letech na kovářství uchvátilo?
Celkově atmosféra kovárny, ta mě hodně oslovila. Navíc jsem byl vždycky takový hyperaktivní, měl jsem radost, když jsem se mohl někde vybít. Takže bouchat do něčeho bylo fajn. Až postupem času jsem ale začal objevovat, že se vlastně ze železa dá fakt tvořit a udělat spousta věcí. A když člověk ví, kam a čím udeřit, tak to teče pod rukama, jak se říká.

Studovat v Oselcích byla tedy jasná volba?
Úplně jasná volba to nebyla. Uvažoval jsem o Brnu vzhledem k příbuzným na

Moravě. Oselce jsem vlastně objevil až na poslední chvíli, nedlouho před podáním přihlášky. Ale říkal jsem si, je to fajn, budu sice na intru, ale není to daleko. Jeli jsme se tam podívat, všichni byli vstřícní, hodní, provedli nás školou i mimo den otevřených dveří. A hned mě zaujalo, že dílna kovářů je přímo v areálu školy. To v ostatních školách nebylo, tam se buď dojíždělo k různým kovářům, nebo byla školní dílna úplně mimo školu.

A vystudoval jste jaký obor?
Uměleckořemeslné zpracování kovů, čtyři roky s maturitou.

Kolik vás studovalo?
Náš ročník byl docela zajímavý, protože my jsme v prváku byli dva. Ve druháku jsme byli tři a pak přišli ještě další. Jeden kluk s hotovou maturitou z gymplu, který chtěl něco dělat rukama. Pak přestoupili kluci z truhlárny, kteří měli maturitu a chtěli ještě kovařinu. Takže nás nakonec bylo šest.

Tedy silný ročník?
Dá se říct, protože postupně posiloval. Nicméně dneska už je to lepší. Minimálně obsazenost těch ročníků. Ale po škole to bohužel už málokdo dělá.

U vás to ale byla jasná volba?
Já jsem si za tím v podstatě šel, sice s nějakými odbočkami, ale šel. Na Moravě jsem dělal brigády u pana Michny, který je jeden z nejvyhlášenějších kovářů v Čechách a na Moravě. Býval to dříve předseda kovářského společenstva, než to vzal pan Sedlák, kterému patří tato naše dílna. A po škole jsem šel k panu Michnovi pracovat. Trvalo to rok, potom jsem tedy odbočil ke svařování, vrátil se do Plzně, ještě jsem asi dva roky svařoval a když zavřeli dílnu, něco jsem hledal. A shodou náhod panu Sedlákovi odešel z dílny kolega do penze. Tak jsem nastoupil do této dílny (ve Městě Touškově, pozn. red.), chvíli jsem pracoval s panem Sedlákem a teď už je to dva roky, co jsme se domluvili s kolegou Janem Honomichlem a dílnu si vzali do nájmu.

Takže provozujete dílnu na sebe? Dá se tím uživit?
Dá, teď dokonce nevíme, co dřív. Takže práce je dost.

Pojďme k práci kováře. Rozlišujete umělecké kovářství a běžné kovářské práce?
My to svým způsobem nerozlišujeme. Protože děláme i zámečničinu, to můžete vidět tady na té mříži. Ta práce spočívá v nějakém řezání, svařování, vrtání. Víceméně práce za studena. A samozřejmě děláme i tu uměleckou kovařinu. Troufnu si říct, že to nejvíc, co jsme schopni dělat, je plátkové zlacení.

Takže máte širokou škálu...
Ano, my děláme od každého trochu. Ale někdo se profiluje třeba víc na nože, někdo víc na zámečnickou výrobu. Někdo na památky.

Vy osobně ale pracujete i na památkách?
Ano, opravujeme i památky a děláme pro památkáře. Je to různorodé, je tam i restaurátorská práce. Buď se zachová stará věc, když je to možné, když není například moc rezavá nebo poškozená. Anebo se vymění část, nahradí se, vyrobí se nová dobovým postupem, aby to vypadalo stejně.

Zmínil jste dobový postup. Musíte vědět, jak to dělali dříve. To jste se naučil už ve škole?
Ano, to nás naučili ve škole. Naučíte se základy, samozřejmě od postoje u kovadliny, nějaké základní bezpečnosti, držení kladiva, materiál, ohřívací teploty atd. A protože je to spojené s uměním, tak se učíte i nějaké slohové prvky, historické éry, jak šly za sebou, renesance, baroko. A ty signifikantní, typické prvky, jak se dělaly v jednotlivých dobách. Takže máme nějaké povědomí o tom, co jak vypadalo, v jakých dobách, z čeho a jak se dělalo, potom jsme schopní to replikovat.

Prozradíte některé konkrétní práce tohoto typu?
Nedávno jsme dělali s kolegou secesní zábradlí do Úterý. Jde o dům ze 17. století, historicky tam byla koželužna až do secese, kdy se to secesně přestavilo. Pak nevím, z jakého důvodu dům začal chátrat, byl opuštěný, ale víceméně se tam ty výzdoby z doby pozdější secese dochovaly. A tam jsme restaurovali interiérové zábradlí, což bylo zajímavé. Nebo jsme restaurovali pro Chlum Svaté Maří v Karlovarském kraji asi 14 barokních zámků.

A co vás osobně baví nejvíce?
Mě nejvíc baví dělat s větším materiálem. Když si vezmu větší kus a vykovu z toho něco většího, třeba konferenční stolek a podobně velké věci.

Co jste tedy dělal největšího?
No, úplně největší byl plot pro zámek ve Verušičkách, toho bylo tuším 60 metrů. Pracovali jsme na něm na dvě etapy dohromady asi osm měsíců.

Když děláte takové krásné historické věci, tak vás musí bavit i historie. Vaše koníčky zřejmě souvisí s prací?
Určitě, kromě focení. Jinak hraju ve středověké kapele. Právě středověk, historie, to mě hodně baví. Dokonce jsem jeden čas šermoval.

Práce v kovářské dílně ale asi nebude o krátké pracovní době?
To je pravda, když zrovna není nějaké období, kdy třeba s kapelou hrajeme víc, tak jsem v práci minimálně deset hodin denně.

Jaké jsou předpoklady pro správného kováře? Síla?
Velké svaly jsou výhodou, ale není to nutné. Musí mít hlavně velké srdce a dělat to s láskou. Protože dost často má hodně klacků pod nohama. Takže musí mít velké srdce a silnou vůli, aby to přešel a nehodil kladivo do žita a vydržel u toho. Protože je to krásné řemeslo, sice úplně nemizí, ale kovářů určitě není moc.

Co tedy doporučit mladým, aby šli studovat a řemeslo nevymizelo?
Je to krásná práce, sice špinavá a těžká, ale krásná. Něco po člověku zůstane. A to mě na tom asi baví nejvíc. Člověk se pak může projít po městě nebo po nějaké památce a říct si: Tady jsem udělal panty, tady mám zámek, zábradlí. Je to hezké, když po člověku něco zůstane a může si říct, že udělal ten veřejný prostor trochu hezčím.